

Dosar nr. 2r-323/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (V. Chisilița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Moraru, E. Clim, B. Bîrca)

DECIZIE

05 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Alexandr Craveț,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 16 în procedura falimentului împotriva lui Alexandr Craveț, Alexei Craveț, Alexandr Craveț și Ninei Craveț, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la încasarea datoriei, împotriva încheierii din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea apelantului Alexandr Craveț privind scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 07 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării apelului motivat și tradus în limba oficială a statului Republica Moldova și a dovezii de plată a taxei de stat și, încheierii din 16 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Alexandr Craveț împotriva hotărârii din 07 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă:

La 09 iulie 2014 ÎMGFL nr. 16 a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Alexandr Craveț, intervenient accesoriu SA „Termocom” în procedura falimentului cu privire la încasarea datoriei în mărime de 34222,75 de lei.

Prin hotărârea din 26 februarie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, a fost admisă acțiunea depusă de ÎMGFL nr. 16 și a fost încasat de la Alexandr Craveț în beneficiul ÎMGFL nr. 16 datoria pentru serviciile comunale în mărime de 34222,75 de lei și cheltuielile de judecată în mărime de 1126,68 de lei.

Prin încheierea din 03 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea lui Alexandr Craveț și a fost repus în termenul de declarare a apelului împotriva hotărârii din 26 februarie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

Prin decizia din 27 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Alexandr Craveț și a fost casată hotărârea din 26 februarie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

La 21 martie 2018 ÎMGFL nr. 16 în procedura falimentului a depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a indicat că își înaintează pretențiile față de Alexandr Craveț, Alexei Craveț, Alexandr Craveț și Nina Craveț, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” și a solicitat încasarea în mod solidar de la Alexandr Craveț, Alexei Craveț, Alexandr Craveț și Nina Craveț în beneficiul ÎMGFL nr. 16 în procedura falimentului a sumei de 53989,31 de lei, cu titlu de datorie pentru energia termică consumată pentru perioada 01 noiembrie 2001 - 01 februarie 2018 și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 07 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost admisă acțiunea depusă de ÎMGFL nr. 16 în procedura falimentului și s-a încasat în mod solidar de la Alexandr Craveț, Alexei Craveț, Alexandr Craveț și Nina Craveț în beneficiul ÎMGFL nr. 16 în procedura falimentului datoria pentru serviciile locativ-comunale în mărime de 53989,31 de lei și taxa de stat în mărime de 1026,68 de lei. Totodată, a fost încasată în mod solidar de la Alexandr Craveț, Alexei Craveț, Alexandr Craveț și Nina Craveț în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 593 de lei.

Prin încheierea din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea apelantului Alexandr Craveț privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel și nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Alexandr Craveț împotriva hotărârii din 07 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani. Totodată, i-a fost comunicat apelantului Alexandr Craveț despre necesitatea prezentării apelului motivat și tradus în limba oficială a statului Republica Moldova, precum și a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 1214,75 de lei, în instanța de apel, în termen de 20 de zile din momentul comunicării încheierii.

Prin încheierea din 16 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel declarată de Alexandr Craveț împotriva hotărârii din 07 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ÎMGFL nr. 16 în procedura falimentului împotriva lui Alexandr Craveț, Alexei Craveț, Alexandr Craveț și Nina Craveț, intervenient accesoriu SA „Termoelectrica” cu privire la încasarea datoriei, a fost restituită în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă.

La 02 aprilie 2019 Alexandr Craveț a declarat recurs împotriva încheierilor din 04 septembrie 2018 și 16 noiembrie 2018 ale Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestora, casarea încheierilor indicate, cu restituirea spre rejudecare a problemei soluționate prin încheierile contestate.

În motivarea recursului, recurentul Alexandr Craveț a indicat că, instanța de apel a aplicat eronat prevederile art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, deoarece cererea de apel motivată și tradusă în limba de stat a fost depusă în termenul de 20 de zile indicat în încheierea din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Recurentul Alexandr Craveț a precizat că ultima zi a termenului de 20 de zile, a fost zi de duminică, respectiv acesta a expirat la data de 12 noiembrie 2018, când a și fost depusă cererea de apel motivată și tradusă în limba de stat.

Recurentul Alexandr Craveț a punctat că consideră neîntemeiată încheierea din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care i-a fost respinsă cererea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului, fiind astfel încălcat dreptul la un proces echitabil. De altfel, deși prin răspunsul Curții Supreme de Justiție nr. 02s-141/18 din 01 noiembrie 2018, recursul declarat împotriva încheierii din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost remis Curții de Apel Chișinău pentru a fi

îndeplinite exigențele prevăzute de art. 423 alin. (3) și 426 alin. (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel a ignorat prevederile art. 423 alin. (3) Cod de procedură civilă.

Totodată, recurentul Alexandr Craveț a invocat că, unicul său venit este pensia în mărime de 1250 de lei, iar minimumul de existență pe lună pentru o persoană în anul 2017 este de 2072,60 de lei.

Prin referința din 30 mai 2019, SA „Termoelectrica” a solicitata respingerea recursului declarat de Alexandr Craveț împotriva încheierii din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, ca nefondat și neîntemeiat.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de recurs reține că încheierea din 16 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată de instanța de apel participanților la proces la 26 noiembrie 2018, însă la materialele cauzei lipsesc probe privind recepționarea acesteia de către recurentul Alexandr Craveț (f.d. 109).

De asemenea, instanța de recurs relevă că încheierea recurată a fost publicată pe portalul instanțelor de judecată la 19 decembrie 2018.

Astfel, recursul declarat de Alexandr Craveț, la 02 aprilie 2019 a fost depus cu respectarea termenului prevăzut de art. 425 Cod de procedură civilă.

Examinând recursul declarat de Alexandr Craveț, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea încheierilor din 04 septembrie 2018 și 16 noiembrie 2018 ale Curții de Apel Chișinău, și soluționarea prin decizie a problemei respective în sensul admiterii cererii lui Alexandr Craveț privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel din motivele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema respectivă.

Actele cauzei atestă că, prin hotărârea din 07 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost admisă acțiunea depusă de ÎMGFL nr. 16 în procedura falimentului și s-a încasat în mod solidar de la Alexandr Craveț, Alexei Craveț, Alexandr Craveț și Nina Craveț în beneficiul ÎMGFL nr. 16 în procedura falimentului datoria pentru serviciile locativ-comunale în mărime de 53989,31 de lei și taxa de stat în mărime de 1026,68 de lei. Totodată, a fost încasată în mod solidar de la Alexandr Craveț, Alexei Craveț, Alexandr Craveț și Nina Craveț în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 593 de lei.

La 29 iunie 2018 Alexandr Craveț a declarat apel împotriva hotărârii in 07 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii depuse de ÎMGFL nr. 16 în procedura falimentului. Totodată, a solicitat scutirea de la plata taxei de stat, din motiv că are o situație materială precară.

Prin încheierea din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea apelantului Alexandr Craveț privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel și nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Alexandr Craveț împotriva hotărârii din 07 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani. Totodată, i-a fost comunicat apelantului Alexandr Craveț despre necesitatea prezentării apelului motivat și tradus în limba oficială a statului Republica Moldova, precum și a dovezii de

plată a taxei de stat în mărime de 1214,75 de lei, în instanța de apel, în termen de 20 de zile din momentul comunicării încheierii.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de apel, la 29 octombrie 2018 Alexandr Craveț a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii recurate și scutirea sa de la plata taxei de stat la depunerea apelului, din motiv că situația sa materială este precară.

Prin încheierea din 30 ianuarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Alexandr Craveț împotriva încheierii din 04 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit.

Prin încheierea din 16 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel declarată de Alexandr Craveț împotriva hotărârii din 07 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ÎMGFL nr. 16 în procedura falimentului împotriva lui Alexandr Craveț, Alexei Craveț, Alexandr Craveț și Nina Craveț, intervenient accesoriu SA „Termoelectrica” cu privire la încasarea datoriei, a fost restituită în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă.

Instanța de recurs, analizând situația de fapt din cauza dată, în raport cu probele anexate de către recurentul-apelant Alexandr Craveț în sensul scutirii de la plata taxei de stat pentru declararea apelului, consideră oportun de a reliefa prevederile art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă, care statuează expres că în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Deopotrivă, prevederi similare se regăsesc și în articolul 4 alin. (1) din Legea taxei de stat, care prescrie că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Astfel, din conținutul normelor de drept citate se desprinde că, în dependență de situația materială a justițiabililor și în baza unor probe verosimile, judecătorul sau, după caz, instanța de judecată poate să decidă scutirea, amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat pentru efectuarea unui act de procedură.

În condițiile speței se constată că, prin cererea de apel depusă la 29 iunie 2019, Alexandr Craveț, a solicitat *inter alia* scutirea sa de la plata taxei de stat la declararea apelului. Totodată, analizând memoriul cererii, se desprinde că în motivarea scutirii sale de la plata taxei de timbru, Alexandr Craveț a invocat că situația sa materială este precară.

Colegiul opinează că, la examinarea cererii lui Alexandr Craveț cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, instanța inferioară nu a efectuat o examinare multiaspectuală a capacității lui Alexandr Craveț de a plăti taxa de stat, motivând că apelantul nu prezentat probe în confirmarea situației materiale precare.

În acest sens, se atestă că instanța de apel nu a dat apreciere justă faptului că anterior în cadrul aceleași acțiuni apelantul Alexandr Craveț a fost scutit de la plata taxei de stat, din motiv că situația materială a apelantului Alexandr Craveț nu-i permite să achite taxa de stat în cuantumul impus de instanța de apel. Mai mult, instanța de apel respingând cererea lui Alexandr Craveț privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului, nu a făcut nici o referire la vreo dovadă că situația patrimonială a apelantului s-ar fi îmbunătățit radical.

De altfel, actele și lucrările cauzei atestă că Alexandr Craveț este pensionar și primește pensie din Federația Rusă Federația Rusă în mărime de 5250 de ruble rusești, echivalentul a 1450 de lei.

Totodată, este imperios faptul că potrivit informației Biroului Național de Statistică, minimul de existență în semestrul I al anului 2018 a constituit în medie 1891 de lei pe lună pentru o persoană - <http://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6329>.

La caz, este notabil faptul că statul urmează să asigure aplicarea eficientă și uniformă a prevederilor normative referitoare la scutirile sau facilitățile la achitarea taxei de stat, iar dreptul de acces la un tribunal consacrat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv.

Coroborând dispozițiile normelor legale citate supra cu circumstanțele de fapt stabilite, Colegiul opinează că soluția instanței de apel de a respinge cererea apelantului Alexandr Craveț privind scutirea sa de la plata taxei de stat în cuantum de 1214,75 de lei este emisă în discordanță cu dispozițiile art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă. Or, în condițiile speței, impunerea apelantului de a achita o taxă de stat, cuantumul căreia este cu puțin mică decât venitul lunar al acesteia, constituie o limitare disproporțională a dreptului său de acces liber la justiție.

Respectiv, Colegiul învederează că ar fi echitabil de a aplica față de Alexandr Craveț prevederile art. 84 alin. (4) din Codul de procedură civilă și de a-l scuti de la plata taxei de stat ce urma să o achite la depunerea cererii de apel, deoarece în condițiile speței nescutirea de la plata taxei de stat ar constitui un impediment al acesteia la accesul liber la justiție (a se vedea *inter alia* cauza Malahov c. Moldovei cererea nr. 32268/02, hotărârea din 7 iunie 2007, § 31).

Colegiul notează că, Înalta Curte a învederat în practica sa constantă că, dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (hotărârea Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25 februarie 1982). Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (hotărârea Airey vs. Irlanda din 09 octombrie 1979).

Astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea din 04 septembrie 2018 nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Totodată, Colegiul învederează că încheierea de restituire a cererii de apel este indisolubil legată de încheierea de a nu da curs cererii de apel. Respectiv, restituirea cererii de apel este o sancțiune aplicată apelantului în cazul neîndeplinirii în interiorul termenului acordat a cerințelor indicate în încheierea de a nu da curs cererii de apel.

Așadar, având în vedere că instanța de recurs a apreciat ca fiind eronată soluția instanței de apel de a respinge cererea lui Alexandr Craveț cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, se desprinde și netemeinicia încheierii din 16 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău de a restitui cererea de apel depusă de Alexandr Craveț împotriva hotărârii din hotărârii in 07 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Or, concluzia instanței de apel precum că apelantul Alexandr Craveț nu a prezentat apelul motivat și tradus în limba de stat în termenul indicat în încheierea din

04 septembrie 2018, este nefondată, deoarece materialele cauzei atestă indubitabil că apelantul a înlăturat neajunsurile indicate supra la 12 noiembrie 2018, adică în ultima zi a termenului stabilit de instanța de apel.

Prin urmare, ținând cont de faptul că concluziile instanței de apel exprimate în încheierile din 04 septembrie 2018 și 16 noiembrie 2018 sunt neîntemeiate, fiind prezente la caz încălcări de procedură ce afectează însăși substanța dreptului părților la un proces echitabil, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral încheierile recurate, a admite integral cererea privind scutirea de la plata taxei de stat pentru declararea apelului și a restitui prezenta cauză pentru judecarea apelului în instanța de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. c) și art. 428 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Alexandr Craveț.

Se casează încheierile din 04 septembrie 2018 și 16 noiembrie 2018 ale Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 16 în procedura falimentului împotriva lui Alexandr Craveț, Alexei Craveț, Alexandr Craveț și Ninei Craveț, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la încasarea datoriei, și se emite o nouă decizie sub formă de încheiere prin care:

Se admite cererea lui Alexandr Craveț privind scutirea de la plata taxei de stat, și se scutește Alexandr Craveț de la plata taxei de stat în mărime de 1214,75 de lei la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din hotărârii în 07 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 16 în procedura falimentului împotriva lui Alexandr Craveț, Alexei Craveț, Alexandr Craveț și Ninei Craveț, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la încasarea datoriei, se restituie spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului în fond.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Victor Burduh

Nina Vascan